

ស្រុក - ភូមិ
ប្រទេសស្នេហាខ្មែរ

កណ្តុរ ៤

ឡាយចេញពី "បណ្ណាល័យស្រុក" រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង
ឆ.ស ២៥៤៦ ឆ.ស ២០០២
មាត ១៥៤១ មាត ១០០០
សិល្បៈ និង វិទ្យាសាស្ត្រ
សិល្បៈ និង វិទ្យាសាស្ត្រ

សម្រាប់ ៥

មហាវេស្សន្តរជាតិក

សម្រាប់ទេសន៍

ទី ៤

កណ្តុរឈ្មួញវេសន៍

ប្រដាប់ដោយគាថា ៥៧

បោះពុម្ពលើកទី ២

ចំនួន ១.០០០ ច្បាប់

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយចេញរបស់សាសនាបណ្ឌិត្យ

ព.ស ២៥០៩

មហាវេស្សន្តរជាតក

ទី ៤

កណ្តារនប្បវេសន៍

នមោតស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

តេ បដិបថេ អាកច្ឆន្តេ មនុស្សេ ទិស្វា កុហី
វុត្តបព្វតោតិ បុច្ឆន្តិ ។

បពិត្រអើយ វិក្យត្រទាំង ៤ អង្គ ស្តេចលីលាយាត្រាទៅ
ប្រទះនឹងអស់មហាជនផងទាំងឡាយ ដើរទៅដើរមក ទើបព្រះអង្គ
ដណ្តឹងសួររកផ្លូវទៅកាន់គិរីវង្សតបពិតថាដូច្នោះ «ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ
អើយ ផ្លូវទៅកាន់ភ្នំគិរីវង្សតបពិតនោះនៅឯណា» ។ ទូរតិ វន្តិ ។
វិអស់មហាជនផងទាំងឡាយ ស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះមហាក្សត្រហើយ
មុខគួរអាសូរករុណា ក្រាបទូលថាដូច្នោះ «បពិត្រក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ
វិផ្លូវទៅកាន់ភ្នំគិរីវង្សតបពិតនោះឆ្ងាយក្តាត់ហោង ។ តេន វុត្តំ ហេតុ
នេះហោង ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនឹងព្រះមហាសារីបុត្តត្ថេរ សូត្រជា
បាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

យទិ កោចិ មនុជា ឯន្តិ អនុមត្តេ បដិបថេ
 មត្តន្តេ បដិបុត្តាម កុហិ វន្ត្តតបពូតោ ។
 តេ តត្ត អម្ពេ បស្សិត្វា កល្យានំ បរិទេវយំ
 ទុក្ខន្តេ បដិវេទន្តិ ទូរេ វន្ត្តតបពូតោតិ ។

កោ សារីបុត្ត ហោសារីបុត្តអើយ វិកាលតថាគតនៅជាព្រះ
 វេស្សន្តរ ស្តេចចេញទៅពីជេតុត្តរនគរនោះ ប្រទះនឹងមហាជន ផង
 ទាំងឡាយដើរទៅដើរមក ដោយនូវផ្លូវជើងតូចជើងធំច្រឡំច្រើនក្តី ក៏
 ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលដណ្តឹងសួរថា «ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយអើយ ផ្លូវឯ
 ណាទៅកាន់ភ្នំវង្សតបពិតនោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រាប់អញផង» ។ វិ
 អស់មហាជនផងទាំងឡាយ ស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះមហាក្សត្រហើយ ក៏
 នាំគ្នាទូញយំអាសួរករុណាព្រះបរមពោធិសត្វ ហើយទូលនូវពាក្យ
 ដូច្នោះថា «បពិត្រក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ វិផ្លូវទៅកាន់ភ្នំគិរីវង្សតបពិត
 នោះឆ្ងាយក្តាត់ពេកហោង» ។

មត្តស្ស ឧកោសុ បស្សេសុ វិវិធសដលទារិណោ រុក្ខេ
 ទិស្វា ទារកា វេទន្តិ ។ កាលស្តេចលីលាទៅនោះ សឹងដ៏មានឈើ

ទាំងសងខាងផ្លូវនោះច្រើន ដ៏ទ្រង់នូវផ្លែផ្ការន្ទាលច្រាលផ្សេងៗ ព្រះ
 រាជកុមារទាំងពីរយល់ហើយ អង្វរព្រះបិតាឲ្យបេះឲ្យពូជកាលនោះ ។
 ហេតុតែអានុភាពនៃព្រះមហាក្សត្រនោះមិញ រឺឈើដងទាំងឡាយដ៏
 ខ្ពស់ក្រៃ ដៃដំរីនឹងឈោងមិនដល់ ហេតុតែព្រះបារមីព្រះពោធិសត្វ រឺ
 ឈើទាំងនោះ ក៏ឱនលំទោនមកទៀបព្រះហស្ត ហើយស្តេចបេះឲ្យ
 ព្រះរាជបុត្រទាំងពីរបរិភោគ ពូជកាលនោះហោង ។ ព្រះនាងមទ្រី
 យល់ជាអស្ចារ្យប្រាកដដូច្នោះ ព្រះនាងក៏សរសើរព្រះបារមីព្រះពោធិ
 សត្វ ។ តេជ រុត្តំ ហេតុនោះហោង ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនឹងព្រះមហា
 សារីបុត្តត្ថេរ សូត្រជាបាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

យទិ បស្សន្តិ បរទេ	នារកា ផសិតេ ទុមេ
តេសំ ផលានំ ហេតុម្ហិ	ឧបរោទន្តិ នារកា ។
រោទន្តេ នារកេ ទិស្វា	ឧត្តិត្តា វិបុលា ទុមា
សយមេរោនមិត្វាន	ឧបកច្ឆន្តិ នារកេ ។
ឥទំ អច្ឆេរកំ ទិស្វា	អព្ពតំ លោមហំសនំ
សាធុការំ បរត្ថេសិ	មទ្ធិ សព្វដ្ឋសោភនា ។

អច្ឆរំ វត លោកស្មី

អព្វតំ លោមហំសនំ

វេស្សន្តរស្ស តេជេន

សយមេវោនតា ទុមាតិ ។

កោ សារីបុត្ត ហៃសារីបុត្តអើយ ព្វដំកាលនោះ ព្រះរាជ
 កុមារទាំងពីរទ្រង់ទតឃើញព្រៃព្រឹក្សា មានផ្លែត្រកាលក្នុងព្រៃធំ ក៏ទ្រង់
 ព្រះកន្សែងយំទារចង់បានផ្លែឈើទាំងនោះ ឯព្រៃព្រឹក្សាធំខ្ពស់ ហាក់
 ដូចបានឃើញព្រះរាជកុមារ ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោក ហាក់មាន
 ចិត្តអាសូរករុណា ក៏បង្ហោនមែកចុះមករក ព្រះរាជកុមារទាំងពីរព្រះ
 អង្គ ។ រីឯសម្តេចព្រះរាជមន្រី ដ៏ទ្រង់នូវលក្ខណាល្អព្រម ទ្រង់ទត
 យល់ហេតុអស្ចារ្យដូច្នោះហើយ ក៏កើតព្រឹព្រួចព្រះលោមា ទើបថ្វាយ
 ព្រះពរសព្វសាធុការថា អស្ចារ្យអ្វីមាល្បាយ មិនដែលមានក្នុងលោក
 នេះឡើយ ហេតុតែគេដោះបុណ្យបារមីនៃព្រះវេស្សន្តរមហាសត្វ រឺឈើ
 ឯណាខ្ពស់មិញ ក៏បង្ហោនមែកចុះមកឯង ។

ឥតិ ជេតុត្តរនគរតោ សុវណ្ណគិរិវិគាលោ ឆាម បព្វតោ
 បព្វ យោជនាទិ ។ បពិត្រអើយ រឺនឹងស្រដីគណនាឯចម្ងាយផ្លូវ
 ចេញទៅពីជេតុត្តរនគរនោះ ទៅដល់ភ្នំមួយឈ្មោះ សុវណ្ណគិរិវិគាល-

បពិត្រនោះចម្ងាយ ៥ យោជន៍, ពីនោះទៅដល់កោន្តិមារានទីចម្ងាយ ៥ យោជន៍, ពីកោន្តិមារានទីដល់ភ្នំមួយឈ្មោះអញ្ជូនគឺរឹបពិតនោះចម្ងាយ ៥ យោជន៍, ពីនោះទៅដល់ស្រុកព្រាហ្មមួយឈ្មោះទុន្ទវិជ្ជនាលិទ្ធា គ្រាមចម្ងាយ ៥ យោជន៍, តពីនោះទៅដល់មាតុលនគរចម្ងាយ ១០ យោជន៍ហោង ។

ឥតិ តំ រដ្ឋ ជេតុត្តរនគរតោ តិសយោជនំ ហោតិ ។
ថាបើនឹងគណនាចម្ងាយផ្លូវពីជេតុត្តរនគរនោះ ៣០ យោជន៍ ហេតុ ទេវតាអាសូរករុណាព្រះរាជបុត្រពុំដានោះមិញ ក៏បង្ហាញផ្លូវឲ្យទៀប ជិត ស្តេចដើរអំពីព្រឹកព្រហាមលុះដល់រសៀលបន្តិច ស្តេចដល់ មាតុលនគរនោះ ។ តេន វុត្តំ ហេតុនោះហោង ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល នឹងព្រះមហាសារីបុត្តត្មេរ សូត្រជាបាទព្រះគាថា ដូច្នោះ ៖

សង្ខិប័សុ បចំ យក្ខា អនុកម្មាយ ទារកេ
និក្ខន្តទិរសេនេវ ចេតរដ្ឋមុចាកមុន្តិ ។

ហៃសារីបុត្តអើយ រឺព្រះមហាក្សត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គ ស្តេច ចេញពីជេតុត្តរនគរនោះ ដោយនូវផ្លូវឆ្ងាយអម្បាលណោះក្តី ហេតុតែ

ទេវតាអាសូរករុណាព្រះរាជបុត្រពុំដាច់នោះមិញ ក៏បង្ហាញផ្លូវឲ្យទៀប
ជិត ថ្វាយព្រះមហាក្សត្រស្តេចលីលាចេញពីព្រឹក លុះដល់ថ្ងៃរសៀល
បន្តិច ស្តេចដល់នគរចេតរាស្ត្រនោះហោង ។

តមន្តំ បកាសេន្តោ សត្តា អាហា ។ រីអាថិធម៌ឯណាពុំ
ទាន់ប្រាកដ បទព្រះបាលីឯណាពុំទាន់ចែងច្បាស់ លុះព្រះអង្គបាន
ត្រាស់ហើយ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនឹងភិក្ខុផងទាំងឡាយ សូត្រសា
ជាអាថិបាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

តេ កន្ធា ធីយមន្ទានំ ចេតរដ្ឋមុចាកមុំ
សន្ធិំ ធីតំ ជនបទំ ពហុមសសុរោទកន្តិ ។

ភិក្ខុអើយកាលក្សត្រទាំង ៤ អង្គ ស្តេចដើរដោយនូវផ្លូវ
ឆ្ងាយ ដរាបទៅដល់ចេតរាស្ត្រនោះ ។ រឺក្នុងស្រុកនោះសោត សឹងដំ
សំរិទ្ធិបរិបូណ៌ នូវអស់រាស្ត្រប្រជាជនផងទាំងឡាយ ដំក្សេមក្សាន្ត
ស្រណុក ប្រកបនូវបាយទឹកមាសប្រាក់រតនាករផងដ៏ច្រើន ។

តទា មតុលនករេ សន្និ ខត្តិយសហស្សានិ វសន្តិ ។ ពូជ័
កាលនោះ រឺក្នុងមាតុលនគរនោះឯង មានមហាក្សត្រទាំង ៦ ម៉ឺន

សោយរាជ្យសម្បត្តិបិតនៅនានគរនោះឯង នាកាលព្រះមហាក្សត្រ
 ទាំង ៤ ព្រះអង្គទៅដល់ហើយ ស្តេចពុំចូលទៅក្នុងនគរនោះ ព្រះអង្គ
 ឡើងទៅគង់លើសាលាមួយ នៅព្រំដីទ្វារនគរនោះហោង ។ កាលនោះ
 សម្តេចព្រះរាជមន្ត្រី ដ៏ជាអគ្គមហេសីស្រីវិគ្គប្រសើរ នាងចូលទៅ
 បោសផង់ធូលី ដីខ្សាច់ ច្របាច់គក់ព្រះបាទព្រះពោធិសត្វ ហើយនាង
 ថ្វាយបង្គំ មកបិតនៅខាងទ្វារសាលានោះ ឆ្ពោះត្រង់ព្រះភក្ត្រនៃព្រះ
 មហាក្សត្រនោះឯង ។ រីអស់មហាជនផងទាំងឡាយ ទោះប្រុសក្តី
 ស្រីក្តី ដើរចូលទៅក្នុងព្រះនគរនោះហើយ តែងរមិលមើលមកព្រះនាង
 មន្ត្រី ហើយស្គាល់ជាក្សត្រិយ៍ប្រកបនូវលក្ខណាដ៏ប្រសើរហើយ ស្រី
 ទាំងនោះក៏ចូលទៅថ្វាយបង្គំនៅជាបរិវារបម្រើព្រះនាងហោង ។

តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្តា អាហា ។ រីអាថិធម៌ឯ
 ណាពុំទាន់ប្រាកដ បទព្រះបាលីឯណាពុំទាន់ចែងច្បាស់ លុះព្រះ
 បានត្រាស់ហើយ ព្រះអង្គសូត្រជាបាទគាថានឹងភិក្ខុផងទាំងឡាយថា
 ដូច្នោះ ៖

ចេតិយោ បរិករិសុ ទិស្វា លក្ខណាមាតតំ

សខុមាលី រតាយយ្យា បត្តិកា បរិដាវតិ ។

រយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា សិរិកាយ រមេន ច

សាដ្ឋ មទ្ធិ អរញ្ញស្មី បត្តិកា បរិដាវតីតិ ។

ហៃអស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយអើយ រឺអស់ស្រីផងទាំងឡាយ
មកបម្រើជាបរិវារ ហើយទូលថា បពិត្រអ្នកនាងដ៏មានបុណ្យប្រសើរ
អើយ ព្រះនាងធ្លាប់គង់នៅស្រណុកសុខសប្បាយ ឥឡូវនេះអម្ចាស់
មានទុក្ខអ្វីមកបៀតបៀនអម្ចាស់ ក៏អម្ចាស់មកតែព្រះបាទទទេ ឥត
សុពណ៌បាទុកនឹងពាក់ព្វដ៏ព្រះបាទ ។ បពិត្រក្សត្រិយ៍មានលក្ខណា
ប្រសើរអើយ រឺគ្រៃសុពណ៌សិរិកាភី រាជរថភី ដំរី ពាដី ពលថ្មើរជើងភី
អម្ចាស់ទុកនៅឋានឯណា ក៏អម្ចាស់ស្តេចមកតែព្រះអង្គឯង ដោយនូវ
ផ្លូវព្រៃធំនេះអម្ចាស់ ។ បពិត្រអើយ រឺអស់អ្នកនគរផងទាំងឡាយនោះ
យល់ព្រះមហាក្សត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គ លំបាកត្រមោចត្រមង់ឥតពំនាក់
ដូច្នោះហើយ ក៏នាំគ្នាទូញយំរត់ចូលទៅទូលព្រះមហាក្សត្រទាំង ៦ ម៉ឺន
នោះ ។ រឺអស់មហាក្សត្រទាំង ៦ ម៉ឺននោះសោត ទ្រង់ស្តាប់អស់ពាក្យ
មហាជនផងទូលដូច្នោះហើយ សឹងដំលើកព្រះហស្តដាក់លើត្បូង គក់

ព្រះឱរាទ្រង់ព្រះកន្សែង ។ ស្តេចរត់ទៅកាន់សំណាក់ ព្រះពោធិសត្វ
មហាបុរសវិត្ត ព្រះកាលនោះហោង ។

តមត្តំ បកាសេន្តោ សត្តា អាហា ។ វីអាថិធមិឯណាពុំ
ទាន់ប្រាកដ បទព្រះបាលីឯណាពុំទាន់ចែងច្បាស់ លុះព្រះបានត្រាស់
ហើយ ព្រះអង្គបន្ទូលនឹងអស់ភិក្ខុផងទាំងឡាយថាដូច្នោះ ៖

តំ ទិស្វា ចេតទាមោក្ខា	ពោធិមាណ ឧទាកម្មំ
កក្ខិ ទុ ទេវ កុសលំ	កក្ខិ ទេវ អនាមយំ ។
កក្ខិ បិតា អហោកោ តេ	សិរីនព្វា អនាមយំ
កោ តេ ពលំ មហារាជ	កោ ទុ តេ រថមណ្ឌលំ ។
អនស្សកោ អរថកោ	ទីយមន្ទានមាកតោ
កក្ខិមិត្តេហិ បកតោ	អនុប្បត្តោសិមំ ទិសន្តិ ។

ភិក្ខុអើយ ព្រះកាលនោះ វីអស់មហាជនផង និងស្តេចចេត
រាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺន លុះពួកគាត់មានអំពីព្រះពោធិសត្វហើយ ក៏ម្នីម្នាយក
សំពត់អាវតនាករ មកថ្វាយព្រះពោធិសត្វមួយរំពេច ហើយសឹងទ្រង់
ព្រះកន្សែងដំឱរាអាសូរករុណា ព្រះមហាក្សត្របុរសវិត្ត និងព្រះនាង

មទ្រី ស្តេចលីលាមកដោយនូវព្រួយលំបាកពេកក្តាត់។ អស់ស្តេចចេត
 រាស្ត្រផងទាំងឡាយ ថ្វាយបង្គំព្រះពោធិសត្វបុរសវិត្ត ហើយសំណេះ
 សំណាលក្រាបទូលសាកសួរថា «បពិត្រក្សត្រិយ័ប្រសើរអើយ ព្រះអង្គ
 នៅសព្វថ្ងៃនេះ សភាពឥតជម្ងឺតម្កាត់ ឬជាទុក្ខអផ្សុកក្នុងព្រះទ័យនៃ
 មហារាជញ្ញាំងមាន ឬមួយព្រះអង្គនៅជាសុខសប្បាយពណ្ណរាយជាទេ
 វីស្រីស្នូស្តី តើញ្ញាំងមានឬទេ រឺសម្តេចព្រះវររាជមាតាបិតាព្រះអង្គឯ
 នាយ តើញ្ញាំងមានព្យាធិរោគាជរាពាធដម្ងឺមកបៀតបៀនឬទេ រឺ
 អស់អ្នកស្រីពិរាស្ត្រ នូវពលសកលយោធា សេនាមាត្យទាំងឡាយ
 នោះ តើញ្ញាំងជាសុខសប្បាយឬទេ រឺសេនាដំរី សេនាសេះ សេនារទេះ
 សេនាពលថ្មើរជើង គ្រៃសុពណ៍សិរិកា តើព្រះអង្គទុកនៅឋានឯណា
 ក៏ព្រះអង្គស្តេចលីលាយាត្រាមកតែព្រះអង្គឯង ដោយនូវផ្លូវឆ្ងាយ
 ដូច្នោះ ក្រែងសត្រូវអ្វីមួយវាមកបៀតបៀនព្រះអង្គ ឬមួយគង់នៅសុខ
 សប្បាយជាទេ ។

អថ នេសំ សដ្ឋីសហស្សានំ រាជ្ជនំ មហាសត្តោ អត្តនោ
 អាគតការណំ កថេន្តោ អាហា ។ ព្ធនីកាលនោះ ព្រះពោធិសត្វ

ស្តាប់ពាក្យអស់ស្តេចចេតរាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺននោះហើយ ព្រះអង្គសម្តែង
ថ្លែងនូវសភាពអាការព្រះអង្គលីលាមកនោះ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលសូត្រ
នូវបាទព្រះគាថាដូច្នោះ

កុសលញ្ជោរ មេ សម្មា	អថោ សម្មា អនាមយំ
អថោ បិតា អរោកោ មេ	សិរីនព្វ អនាមយំ ។
អហំ ហិ កុញ្ញំ ទង្គិ	ឡាសាទន្តំ ឧរុឡ្ហំ
ខេត្តញ្ញំ សព្វយុទ្ធានំ	សព្វសេតំ កដុត្តមំ ។
បណ្ឌាកម្ពលសញ្ញន្តំ	បភិន្នំ សត្តមទ្ធានំ
ទង្គិ សវាលវីជនី	សេតំ កេលាសសាទិសំ
សសេតច្ឆត្តំ សុបត្ថេយ្យំ	សាថព្វនំ សហត្តិបំ
អត្តយានំ រាជវាហិ	ព្រាហ្មណានំ អនា សហំ
តស្មី មេ សិរិយោ កុទ្ធា	បិតា ចុបហតោ មនោ
អរុទ្ធសិ មំ រាជា	វង្គំ កច្ឆាមិ បព្វតំ
ឱកាសំ សម្មា ជានាថ	វនេ យត្ត វសេម្ហសេតិ ។

ហែមហារាជអើយ វិសភាពជាទុក្ខអដ្ឋកនោះ ឥតអង្គីមាន
 ឡើយ មហាមិត្រអើយ វិស្រីស្មស្តីសឹងមានដល់អញ ។ មហាមិត្រ
 អើយ ប្រការមួយសោត សម្តេចព្រះវររាជមាតាបិតានៃយើង ឥតព្យាធិ
 រោគាជរាមកបៀតបៀនព្រះអង្គឡើយ ។ វិអ្នកស្រីពិរាស្ត្រសោត សឹង
 ឥតជម្ងឺតម្កាត់ទេសម្តាញ់អើយ វិដំណើរអញមកនេះ ត្បិតតែអញឲ្យ
 ទានដំរីបច្ច័យនាគេន្ទ្រនោះ ទៅព្រាហ្មណ៍ទាំង ៨ នាក់ វិដំរីនោះ
 សោត សមធំចំរើនឡើងពេញកម្លាំង ដ៏មានភ្នកងទន្ធាំហើយឈ្លាស
 ដឹងសារពើចម្បាំងទាំងពួង ដ៏ជាបាដំរីធំប្រសើរក្រៃ អាចបុកបែនកិន
 ញាំញីនូវសឹកសត្រូវផង ដ៏មានខ្លួននោះល្អសដូចភ្នំកែលាសបពិត មាន
 កន្ទុយល្អាយល្អងរាំងគន្លងបោសព្រះធរណី ដ៏ជាបាដំរីប្រសើរសមនឹង
 ស្វេតច្នៃត្ររាជសម្បត្តិ គួរជាជំនិះជំនាន់នៃមហាក្សត្រាធិរាជ ។ ហែ
 មហាមិត្រអើយ ត្បិតតែអញឲ្យដំរីបច្ច័យនាគេន្ទ្រនោះ ទៅជាទាន
 ព្រាហ្មណ៍ បានជាពួកអ្នកស្រីពិរាស្ត្រផងទាំងឡាយ នាំគ្នាខេខឹង ទាំង
 សម្តេចព្រះវររាជបិតា ក៏ទ្រង់ព្រះពិរោធនឹងអញ ហើយបំបរបង់អញ
 ពីស្រុក ឲ្យទៅនៅនាភ្នំគិរីវង្សតបពិតនោះហោង ។

តតោ រាជាណោ អាហំសុ ។ ព្រឹត្តិកាលនោះ រឺអស់ស្តេច
ចេតរាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺន ស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះពោធិសត្វហើយក្រាបទូល
ថាជូច្នោះ ៖

ស្វាគតន្តោ មហារាជ អថោ តេ អនុរាគតំ
ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ យំ ឥធិតិ បវេទយ ។
សាគំ ភីសំ មធំ មំសំ សុខំ សាលិនមោទនំ
បរិភុញ្ច មហារាជ ចាហុណោ នោសិ អាគតោតិ ។

បពិត្រក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ នាដំណើរព្រះអង្គលីលាមក
នេះ ក៏យល់ប្រសើរក្រៃពេកណាស់ មិនហាក់ជាព្រះអង្គលីលាមកពី
ចម្ងាយនោះឡើយ ហាក់ដូចព្រះអង្គនៅអាយមួយអន្លើ នូវអស់យើង
ខ្ញុំ ។ បពិត្រមហារាជអើយ ទោះក្រខ័ណ្ឌកក្តិ ព្រលិតលំចង់ក្រចាប់
ក្តិ យកមកច្រឡំនឹងទៅនូវទឹកឃ្មុំ ដំប្រកបនូវបាយទឹក ភោជ្ជសាលី
បរិសុទ្ធសឹងសល្អប្រពៃ ដំប្រកបនឹងទៅនូវត្រីសាច់ញាំភ្លាផងទាំងឡាយ
ច្រើន សូមអញ្ជើញព្រះអង្គសោយរាជសម្បត្តិ បិតនៅជាតស្វរកំពូល
នៃយើងខ្ញុំ នៅនានគរនេះហោង ។ ព្រះបាទស្រីវេស្សន្តបវរពោធិសត្វ

ស្តាប់ពាក្យស្តេចចេតរាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺននោះហើយ ព្រះអង្គមានព្រះ
បន្ទូលវិញជាបាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

បដិក្កហិតំ យំ ទិដ្ឋំ

សព្វស្ស អក្ខិយំ កតំ

អរុទ្ធសិ មំ រាជា

វង្គំ កច្ឆាមិ បព្វតំ

ឱកាសំ សម្មា ជាធាថ

រណេ យត្ថ វសេម្ហសេតិ ។

សម្មា ហែសម្ពាញ់ទាំងឡាយអើយ វិទ្រព្យឯណាមិញជា
ទ្រព្យទទួលភ្ញៀវ ក៏មហាមិត្រយកមកឲ្យយើង, យើងនឹងទទួលយក
ដែរ ប៉ុន្តែសម្តេចព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ព្រះពិរោធនឹងយើង, យើងត្រូវទៅ
កាន់ភ្នំគិរីវង្គត សុំឲ្យមហាមិត្រណែផ្លូវយើង, យើងទៅនៅភ្នំគិរីវង្គត
បពិត្រនោះហោង ។

តេ រាជាធា អាហំសុ ។ អស់ស្តេចចេតរាស្ត្រផងទាំងឡាយ
ស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះបរមពោធិសត្វ ហើយក្រាបបង្គំទូលវិញ សូត្រជា
បាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

ឥដេវ តាវ អច្ចស្ស

ចេតរដ្ឋេ រថេសក

យាវ ចេតា កមិស្សន្តិ

រញ្ញោ សន្តិក យាចិតំ

ជិដ្ឋាបេតុំ មហារាជំ

សិរីនំ រដ្ឋរដ្ឋនំ

តំ តំ ចេតា បុរក្ខិត្វា

បតីតា លទ្ធិបច្ចុយា

បរិវារត្វាន កច្ឆន្តិ

ឯវំ ជាជាហិ ខត្តិយាតិ ។

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មហាក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ សូមទាន
អម្ចាស់សោយរាជ្យនៅនានគរយើងខ្ញុំនេះ ក៏យើងខ្ញុំទាំង ៦ ម៉ឺននេះ
នឹងទៅទូល ព្រះបាទស្រីសញ្ញាយ ប្រាប់អស់អ្នកស្រីពិរាស្ត្រផងទាំង
ឡាយ ឲ្យគេអត់ទោសព្រះអង្គ ។ បពិត្រមហារាជអើយ រឺអស់អ្នកស្រី
ពិរាស្ត្រនោះ កាលបើគេដឹងថាព្រះបាទសញ្ញាយ អត់ទោសព្រះអង្គ
ហើយ ក៏អ្នកស្រីពិរាស្ត្រ គេនឹងមកចោមរោមបម្រើជាបរិវារព្រះអង្គ
នោះច្រើនក្តាត់ហោង ។

មហា សត្តោ អាហា ។ ព្រះមហាសត្វស្តាប់ពាក្យស្តេចចេត
រាស្ត្រនោះហើយ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនូវអាថ៌បាទព្រះគាថាដូច្នោះ

មា វោ រុចិត្ត កមនំ

រញ្ញោ សន្តិក យាចិតុំ

ជិដ្ឋាបេតុំ មហារាជំ

រាជាមិ តត្ថ ជិស្សរោ ។

អច្ចុត្តតា ហិ សិរិយោ

ពលក្តា នេកមា ច យេ

តេ បដំសេតុមិច្ឆន្តិ

រាជានំ មម ការណាតិ ។

ហែមហាមិត្រអើយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ពាក្យយើង, យើងនឹងសម្តែងប្រាប់ថា បើយើងបានទទួលសោយរាជសម្បត្តិនៅ នានគរនោះហើយ រឺដំណៀលពីរប្រការនឹងកើតមានប្រាកដ គឺអ្នក ស្រីពិរាស្ត្រគេនឹងគួរតិះដៀលយើងថា «ឱព្រះវេស្សន្តរអើយ សោយ រាជសម្បត្តិមិនបិតនៅដោយគន្លងធម៌» គេយល់ដូច្នោះហើយ បានជា គេបំបរបង់ចេញពីស្រុក ឲ្យទៅនៅភ្នំគិរីវង្សតបពិត ឆ្ងាយប្រការមួយ ហើយប្រការមួយទៀត ឥឡូវនេះមកយល់តែគេឃាត់ឲ្យសោយរាជ្យ ដូច្នោះកូរ ក៏សោយរាជ្យព្រងើយ ។ ហែមហាមិត្រអើយ រឺអស់អ្នកថា នឹងទៅទូលព្រះបាទស្រីសញ្ញាយ ឲ្យអ្នកអត់ទោសយើងនោះ ពុំគួរដល់ អ្នកទាំងឡាយឡើយ រឺព្រះបាទស្រីសញ្ញាយ ព្រះអង្គជាស្តេចធំ ឧត្តម ប្រសើរកន្លង រំលងអស់រាស្ត្រប្រជាជនទាំងឡាយមែនពិត គឺមោះ អស់អ្នកស្រីពិរាស្ត្រផងទាំងឡាយគេខឹង ហើយគេជំនុំគ្នានូវអស់នាយ ជំរី នាយសេះ នាយរទេះ នាយពល ក្រៅលំនៅជនបទផងទាំងឡាយ គេនឹងសម្លាប់ព្រះអង្គ ត្បិតតែយើងនេះឯង ទើបយើងរត់មកឥឡូវនេះ។

ហែមហាមិត្រអើយ ថាបើដឹងព្រៃឯណាស្រណុកសុខសប្បាយ ចូរអ្នក
ទាំងឡាយប្រាប់យើង, យើងនឹងទៅនៅនាព្រៃនោះហោង ។

តតោ រាជាដោ អាហំសុ ។ អណ្តាប់នោះ អស់ស្តេចចេត
រាស្ត្រផងទាំងឡាយ ស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះបរមពោធិសត្វហើយ ទូលជា
បាទព្រះគាថាថា ៖

សចេ ឯសា បរត្តេត្ត	រដ្ឋស្មី រដ្ឋវឌ្ឍន
ឥនេវ រដ្ឋ កាហេហិ	ចេតេហិ បរិវារិតោ
ឥន្ធុំ ដីតញ្ចិទំ រដ្ឋំ	ឥន្ទោ ជនបទោ មហា
មតី កហេហិ ត្ថំ នេវ	រដ្ឋស្សមនុសាសិតុន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គ តែងទ្រង់ធ្វើសេចក្តីចំរើន ដល់អ្នកស្រីពិរាស្ត្រ
អើយ បើមានហេតុកើតឡើងក្នុងដែននោះក្លរ សូមព្រះអង្គគ្រងរាជ
សម្បត្តិក្នុងនគរយើងខ្ញុំនេះ សឹងមានស្តេចចេតរាស្ត្រទាំងឡាយ ចោម
រោមជារាជបរិវារ ។ មួយសោត ដែនចេតរាស្ត្រនេះ ក៏ធំទូលាយស្តុក
ស្តម្ភសម្បណ៍ បពិត្រក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ សូមព្រះអង្គព្រមទទួល
ដើម្បីគ្រប់គ្រងរាជ្យសម្បត្តិជាឥសូរនៃយើងខ្ញុំហោង ។

តតោ វេស្សន្តរោ អាហា។ បពិត្រអើយ វិព្រះបាទស្រីវេស្សន្តរ
បរមពោធិសត្វ ស្តេចស្តាប់អស់ពាក្យស្តេចចេតរាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺន ទូល
អង្វរអញ្ជើញព្រះអង្គ ឲ្យសោយរាជ្យសម្បត្តិស្វេតច្ឆ័ត្រ គ្រងព្រះនគរ
ដូច្នោះក្នុង ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលដោះសា នឹងអស់ស្តេចចេតរាស្ត្រផង
ទាំងឡាយថា ៖

ន មេ ឆន្ទោ មតិ អត្ថិ	រដ្ឋស្សមនុសាសិតំ
បញ្ចាធិតស្ស រដ្ឋស្មា	ចេតបុត្តា សុណាថ មេ ។
អតុដ្ឋា សិរិយោ អស្ស	ពលក្តា នេតមា ច យេ
បញ្ចាធិតស្ស រដ្ឋស្មា	ចេតា រដ្ឋេភិសេចយុំ ។
អសម្មោទិយំបិ វោ អស្ស	អច្ឆន្តំ មម ការណា
សិរីហិ ភណ្ណានព្វាបិ	វិត្តហោ មេ ន រុច្ឆតិ ។
អថស្ស ភណ្ណានំ យោវំ	សម្បហារោ អនប្បកោ
ឯកស្ស ការណា មយ្ហំ	ហីសេយ្យ ពហុកោ ជនោ ។
បដិក្កហិតំ យំ ទិដ្ឋំ	សព្វស្ស អក្សិយំ កតំ

អរុទ្ធសិ មំ រាជា

វង្គំ កត្តាមិ បព្វតំ

ឱកាសំ សម្មា ជានាថ

វនេ យត្ត វសេម្ហសេតិ ។

ហែមហាមិត្រអើយ បើយើងសោយរាជ្យសម្បត្តិ នៅនគរ
នេះហើយ សមអ្នកស្រីពិរាស្ត្រផងទាំងឡាយ គេនឹងបរពលសកល
យោធាសេនាមាត្យ លើកទ័ពមីរដេរដាស ដោយពាសពេញទាំងក្រឡា
មហាប្រីថពី ខ្ចីឃ្មុតសង្វាតមកចោមរោមមាតុលនគរនេះ ប្រាកដមិន
ទេឡើយ ។ ហែសម្លាញ់អើយ ម្ល៉ោះហើយក៏វានឹងកើតជាកោលាហល
អំពល់នូវចម្បាំងរាំងជល់ប្រកាប់ប្រចាក់គ្នា រីអស់មនុស្សម្នាមហាជន
ផងទាំងឡាយនោះ សឹងស្លាប់ច្រើនពុំខានឡើយ ។ ហេតុនេះហោង វា
មិនកើតមកអំពីអ្នកណាឡើយ វាកើតត្បិតយើងមកសោយរាជ្យសម្បត្តិ
នេះឯង ។ ហេតុនេះហើយ យើងមិនទើងនៅសោយរាជសម្បត្តិ
ឡើយសម្លាញ់អើយ ។ ថាបើសម្លាញ់អាសូរយើងហើយ ក៏យើងសូម
តែស្បៀងឆីរៀង ៗ ទៅដោយផ្លូវ ។ ត្បិតអ្នកស្រីពិរាស្ត្រគេបំបរបង់
យើងចេញ ក៏យើងនឹងទៅនាភ្នំគិរីវង្គតបពិតនាយហោង ។

ឯវព្វ បន វត្វា មហាសត្តោ អនេកបរិយាយេន

យាចិត្តោបិ រដ្ឋំ ន ឥន្ទ្រិ ។ វិព្រះមហាសត្វ ព្រះអង្គនាំបរិយាយ
 និយាយមកជាសណ្តាប់ ប្រាប់ស្តេចចេតរាស្ត្រផងទាំងឡាយនោះ
 ច្រើន ហេតុតែព្រះអង្គមិនចង់សោយរាជ្យសម្បត្តិឡើយ ហើយអស់
 ស្តេចចេតរាស្ត្រផងទាំងឡាយ សឹងបូជាឲ្យសព្វសាធុការ ដល់មហា
 បុរសវត្តនោះច្រើន ហើយក្រាលនីទៅនូវកម្រាលចៀមចំព្រៃព្រំ បាំង
 នូវរនាំងរាំងនន ការពារពិភ័ក្តិរក្សាព្រះបរមពោធិសត្វ នៅនាសាលា
 នោះហោង ។

បពិត្រអើយ លុះព្រឹកព្រហាមឡើងវិញ ព្រះអង្គស្តេចលីលា
 ទៅកក់ស្រង់ជម្រះ នូវព្រះកេសាប្រដាប់អាត្មា ពីព្រហាមស្រេច ស្តេច
 សោយនូវភោជនាហារ ដ៏មានរសពិសាស្រេចហើយ ស្តេចលីលា
 ចេញទៅអំពីសាលាមួយអន្លើ នឹងអស់ស្តេចចេតរាស្ត្រផងទាំងឡាយ
 សឹងមកចោមរោមជាអាជ្ញាបរិវារហោង ។ ព្រះបរមពោធិសត្វនិងអស់
 ស្តេចចេតរាស្ត្រទាំង ៦ ម៉ឺន ស្តេចលីលាទៅដល់ទ្វារព្រៃភ្នំគិរីវង្សតបពិត
 ដ៏មានចម្ងាយផ្លូវនោះ ១៥ យោជន៍ កាលអស់ស្តេចចេតរាស្ត្រ ក្រាប
 ទូលណែនាំផ្លូវព្រះពោធិសត្វទៅខាងមុខ សឹងដ៏មានចម្ងាយ ១៥

យោជន៍ ទើបសូត្រជាបាទព្រះគាថាដូច្នោះ ៖

តក្ស តេ មយមក្ខាម	យថាបិ កុសលា តថា
រាជិសី យត្ថ សម្មន្តិ	អាហុតក្តី សមាហិតា ។
ឯស សេលោ មហារាជ	បព្វតោ កន្ធមាទនោ
យត្ថ ត្ថំ សហ បុត្តេហិ	សហ ភរិយាយ ចច្ចសិ ។
តំ ចេតា អនុសាសីសុ	អស្សុនេត្តា រុទម្មខា
តតោ កច្ច មហារាជ	ឧជំ យេនុត្តរាមុខោ ។
អថ ទក្ខុសិ កន្ធន្តេ	វេបុល្លំ នាម បព្វតំ
នាណុមកណាកិណ្ណំ	សីតច្ឆាយំ មនោរមំ ។
តមតិក្កម្ម កន្ធន្តេ	អថ ទក្ខុសិ អាបថំ
ទនី កេតុមតី នាម	កម្ពិរំ កិរិកព្ពរំ ។
បុប្ផលោមមច្ឆាកិណ្ណំ	សុបតិក្កំ មហោទកំ
តត ម្ហាត្វា បិរិត្វា ច	អស្សាសេត្វា សបុត្តកេ ។
អថ ទក្ខុសិ កន្ធន្តេ	និក្រោធំ មជុរិប្បលំ ។

រម្មកេ សិខរេ ជាតំ

អថ ទក្ខសិ ភទ្ធន្តេ

នាណទិជកណាកិណ្ណំ

តស្ស ឧត្តរមុព្វេន

បុណ្ណារីកេហិ សញ្ញាន្តោ

សោ វនំ មេយសង្កាសំ

សីហោវាមិសបេក្ខិវ

បុប្ផរុក្ខេហិ សញ្ញន្នំ

តត្ថ ពិន្ទុស្សរា វត្ថុ

ក្កជន្តមុបក្កជន្តិ

កត្វា កិរិទុក្កានិ

សោ អទ្ធិស ចោក្ខរណី

បុប្ផលោមមច្ឆាកិណ្ណំ

សមញ្ច ចតុរស្សញ្ច

សីតច្ឆាយំ មនោរមំ ។

នាលិកំ នាម បព្វតំ

សេលំ កីបុរិសាយុតំ

មុចលិន្នោ នាម សោ សរោ ។

សេតសោតន្ធិយេហិ ច

ធុរំ ហរិតសទ្ធាលំ ។

វនសណ្ណំ វិកាហិយ

ផលរុក្ខេហិ ច្ចកយំ ។

នាណវណ្ណា ពហូ ទិជា

ឧតុសម្បវ្មិតេ ទុមេ ។

នទីនំ បកវានិ ច

ករញ្ចកកុដាយុតំ ។

សុបតិត្តំ មហោនកំ

សាដុំ អប្បជិតន្ធិយំ ។

តស្សា ឧត្តរឫព្វេន បណ្ណសាលំ អមាបយ

បណ្ណសាលំ អមាបេត្វា ឧញ្ញាចរិយាយ ឡាហាថាតិ ។

បពិត្រ ព្រះសម្មតិទេពក្សត្រថ្លៃប្រសើរអើយ ព្រះអង្គរមិល
 មើលទៅភ្នំនោះ យល់ប្រាកដលោកសន្មត ហៅភ្នំគន្ធមាទន៍បពិត ព្រះ
 អង្គស្តេចចេញពីនោះទៅបន្តិច នឹងដល់ភ្នំមួយឈ្មោះវិបុលបពិត ដ៏មីរ
 ដេរជាសនីទៅនូវដើមឈើតូចធំ ផងទាំងពួងនោះច្រើន ដ៏មានមែក
 នោះវែងលលាយត្រសាយសាខា បុប្ផាសន្លឹក ដ៏មានម្លប់នោះត្រជាក់
 ស្រណុកសុខសប្បាយ ។ មួយសោត រីដោតមាណពផងទាំងឡាយ
 សឹងដ៏អាស្រ័យពំនាក់នៅនាឋាននោះហោង ហើយព្រះអង្គកន្លងរំលង
 ពីនោះទៅទៀត ព្រះអង្គនឹងបានដល់យល់ស្ទឹងមួយឈ្មោះ កេតុមតី
 នទី ដ៏មានទឹកនោះជ្រៅថ្លាត្រជាក់ ស្រណុកសុខសប្បាយ ប្រាសចាក
 ស្នែសារាយសំរាមព្រំផងទាំងឡាយ ដ៏មីរដេរជាសពាសពេញនីទៅនូវ
 ត្រីផងទាំងឡាយសឹងដ៏ធំ ។ ហើយមានច្រាំងនោះទាប មានកំពង់
 នោះរាបស្មើ ដ៏មានទឹកនោះច្រើន សូមព្រះអង្គស្រង់ជម្រះព្រះវរកាយ
 លោមព្រះរាជបុត្រព្រះរាជទេពី រួចសឹមស្តេចលីលាចេញពីនោះទៅ

បន្តិច នឹងបានយល់ដើមជ្រៃ ១ ធំ ដ៏មានផ្លែនោះទុំក្រហមច្រាលរន្ទាល
 មានឱជារសផ្អែមបីដូចទឹកឃ្មុំ ដ៏មានមែកនោះត្រសាយសាខា មាន
 ម្លប់ត្រជាក់ស្រណុកសប្បាយ ហើយអម្ចាស់នឹងសោយផ្លែជ្រៃនោះ
 មួយអន្លើ នឹងព្រះរាជបុត្រព្រះរាជទេពីនៅនាឋាននោះហោង ។ មួយ
 សោត ព្រះអង្គស្តេចលីលាពីនោះទៅ នឹងបានយល់ភ្នំមួយឈ្មោះ
 នាលិកបពិត ដ៏ដេរដាសសឹងដ៏ថ្មល្អប្រពៃ ពេញនីទៅនូវបក្សីផង
 ទាំងឡាយគឺកិន្ទរី កិន្ទរា សឹងដ៏ច្រៀងរាំបីដូចភ្លេងល្បែងរាំមាននៅ
 នាសួគ៌ទេពលោកនាយហោង ។

បពិត្រអើយ បើស្តេចលីលាទៅ ដោយប្របដឹងនាលិកបពិត
 ដោយនៅខាងទិសឧត្តរនោះ ស្តេចនឹងបានយល់ស្រះ ១ លោកហៅ
 ថាមុចលិន្ទស្រះ ដ៏ជាសព្វសពេញនីទៅនូវឈូកស ឈូកច្រាល
 កុមុទ ឧត្យល លំចង់ ស្កន់ ស្បង្គ័ជ ព្រលិត ត្រកូន កំពឹងពួយ ផង
 ទាំងឡាយច្រើន ។ អម្ចាស់ចូលទៅក្នុងកំឡុងព្រៃនោះហើយ ក៏នឹង
 បានយល់ស្មៅដើងក្រាស់ សឹងដ៏ដុះដាសពេញ មានពណ៌ខ្មៅ ខៀវខ្ចី
 បីដូចផ្លែមហាមេឃ ។ រឺស្មៅនោះសោត ក៏ដុះព្រៃពេញទាំងព្រៃនោះ

សឹងជាលំនៅនៃរាជសីហ៍ដំរីព្រៃផងទាំងឡាយនោះ ។ មួយសោត
 បពិត្រក្សត្រិយ្យប្រសើរអើយ រីបក្សីផងទាំងឡាយនោះ សឹងមាន
 កំណើតពីរដង គឺជាពងហើយញាស់ជាកូន នៅសងខាងដងព្រៃនោះ
 សឹងដ៏ស្រែកកញ្ជ្រៀវខ្លាវ ដ៏មានសម្លេងនោះពីរោះផ្សេងៗ ហើយ
 យំទំលើឈើមានផ្លែផ្កា រីកស្កុះស្កាយដោយរដូវហោង ។ បពិត្រអម្ចាស់
 អើយ រីព្រៃនោះសោត ដ៏ប្រកបនឹងទៅនូវឈើផង មានពីរចំពូក មួយគឺ
 ឈើមានផ្លែ មួយគឺឈើមានផ្កា ។ ថាបើអ្នកឯណាមួយ បានទៅដល់
 យល់ឈើនោះហើយ សឹងដ៏មានចិត្តនោះ ស្រណុកសុខសប្បាយ
 ពណ្ណរាយក្រៃពេក សឹងដ៏មានក្លិននោះពិដោរក្រៃលែង នៃភ្នំផ្កាផង
 ទាំងឡាយហោង ។ បពិត្រអម្ចាស់អើយ ស្តេចនឹងបានយល់ស្ទឹង
 មួយ ដ៏មានទឹកនោះហូរចុះមកអំពីភ្នំវង្សតនោះឯង ។ អណ្តាប់នោះ
 ស្តេចនឹងបានយល់ស្រះបោក្ខរណី ដ៏មានទន្លា ស្នាយទឹកពេញនឹងទៅ
 នូវត្រីផងទាំងឡាយសឹងដ៏ធំៗ ស្រះនោះសោតមានមុំ ៤ មានច្រាំង
 ទាប មានកំពង់រាបស្រណុក មានទឹកនោះច្រើន ដ៏ប្រកបនឹងទៅនូវក្លិនភ្នំ
 ផ្កាផងទាំងឡាយ ។ បពិត្រអម្ចាស់អើយ កាលបើអម្ចាស់ទៅដល់ឋាន

នោះហើយ ចូរអម្ចាស់សម្រាន្តនៅនាទិសងជើង នៃស្រះបោក្ខរណី
នោះ អម្ចាស់ស្វែងរកមើមឈើ ផ្លែឈើទាំងឡាយសោយចិញ្ចឹមជីវិត
នៅនាឋាននោះឯង ស្រណុកសុខសប្បាយមហិមាក្រៃពេកហោង ។

ឯវំ ចេតរាជាដោ តស្ស បណ្ណារសយោជនមគ្គំ
អាចិត្តិត្វា ។ បពិត្រអើយ វីអស់ស្តេចចេតរាស្រ្តផងទាំងឡាយ
ទូលបង្ហាញផ្លូវ ១៥ យោជន៍ ប្រាប់ព្រះពោធិសត្វមហាបុរសវគ្គស្រេច
ហើយ ក៏ជូនដំណើរព្រះពោធិសត្វទៅ ។ វីព្រះពោធិសត្វសោត ទ្រង់
ស្តាប់ពាក្យស្តេចចេតរាស្រ្តហើយ ក៏ស្តេចមានព្រះបន្ទូលលាលីលាទៅ
ហោង ។ ព្រះកាលនោះ វីអស់ស្តេចចេតរាស្រ្តទាំង ៦ ម៉ឺន នោះមក
ពិចារណាថាដូច្នោះ ភោឡោ រាជាដោ ហៃអស់មហាក្សត្រផងទាំងឡាយ
អើយ បើដោយយើងគិតនេះហើយ សមសត្រូវផងទាំងឡាយ ខ្លាច
ក្រែងវាតាមមកធ្វើទុក្ខធ្វើទោសព្រះអង្គ នៅនាកម្ពុជព្រៃនោះហោង ។
មហាក្សត្រទាំង ៦ ម៉ឺននោះ គិតព្រមគ្នាដូច្នោះហើយ ស្តេចឲ្យជ្រើស
រើសយកកូនអ្នកស្រុកចេតរាស្រ្តមួយនាក់ ឈ្មោះចេតបុត្ត ជាអ្នក
ឈ្លាសខាងសិល្ប៍ធ្មមុតមែនក្លែងស្នាត់ ។ ស្តេចបន្ទូលផ្តាំថាដូច្នោះ ហៃ

បាចេតបុត្តអើយ បាងងជាអ្នកឧស្សាហ៍ព្យាយាម ដើរត្រាច់រង្កាត់ច្រវាត់
 ទៅមក រកបរមាញ់ម្រឹគបក្សី ចូររបាយកអាសាយើង ទៅនៅនាទ្វារព្រៃ
 នោះ ហើយបាពិចារណាឲ្យដឹងអស់សេចក្តី ទោះអ្នកឯណាមួយដើរ
 ចូលទៅក្តី ទោះបីអ្នកដំណើរថ្មើរព្រៃក្តី ក៏បាពិចារណាឲ្យជាក់ ខ្លាចវា
 ទៅធ្វើទុក្ខធ្វើទោសព្រះបាទស្រីវេស្សន្តរនោះហោង ។ បពិត្រអើយ វី
 ក្សត្រទាំង ៦ ម៉ឺននោះ គិតជំនុំព្រមគ្នាដូច្នោះហើយ ក៏ប្រើចៅចេតបុត្ត
 ឲ្យទៅនៅចាំរក្សាទ្វារព្រៃនោះហើយក្នុង ក៏វិលក្រឡាប់ទៅកាន់ព្រះនគរ
 អាត្មាវិញហោង ។

វេស្សន្តរោមិ សបុត្តនាហ កន្ធមាទនំ បត្វា ។ បពិត្រអើយ
 ព្រះបាទស្រីវេស្សន្តរ ស្តេចចេញទៅមួយអន្លើនឹងព្រះ
 រាជបុត្រព្រះរាជទេពី ទៅឈប់សម្រាន្តព្រះភ្នំគន្ធមាទនំបពិត លុះព្រឹក
 ព្រហាមឡើង ស្តេចលីលាឆ្ពោះទៅដោយទិសឧត្តរ ខាងដើងភ្នំវិបុល
 បពិតនោះហោង ។ ស្តេចទៅគង់នាឆ្នេរស្ទឹងកេតុមតីនទី កាលនោះ
 មានថ្មើរព្រៃ ១ មកថ្វាយសាច់ក្រៀម នឹងទឹកឃ្មុំផ្លិត ព្រះអង្គសោយ
 លោមព្រះរាជបុត្រព្រះរាជទេពី ហើយព្រះអង្គស្នាបព្រះកេសា ប្រវា

យកឯស្មៀតសក់មាសមួយមក ព្រះរាជទានទៅថ្មើរព្រៃនោះ ហើយ
 ស្តេចនាំព្រះរាជបុត្រព្រះរាជទេពី ចុះទៅស្រង់ទឹកបន្ទោបង់នូវញើស
 ក្តែលស្រេចហើយ ស្តេចឡើងមកគង់សម្រាន្តបន្តិច នាម្លប់ជ្រៃមានពូជ
 ខាងភ្នំនោះ ។ ស្តេចឈោងបេះផ្លែឈើ មកសោយមួយអន្លើនឹងព្រះ
 រាជបុត្រព្រះរាជទេពីស្រេចហើយ ស្តេចទៅដល់ភ្នំនាលិកបពិត ស្តេច
 ដើរកន្លងពីនោះទៅដល់មុចលិន្ទស្រះស្រង់ត្រង់មុខគួរ ស្តេចដើរដោយ
 ព្រៃនោះទៅកូរ យល់ផ្លូវមួយចុះតែជើងអ្នកមួយដើរទៅបានហោង ។
 ស្តេចដើរកន្លងពីទីនោះទៅដល់ជ្រោះភ្នំមួយ ដ៏ជាកំណើតនៃស្ទឹងផង
 ទាំងឡាយ ដ៏មានទឹកនោះហូរពុំដែលដាច់ឡើយ ។ ហើយព្រះអង្គដើរ
 កន្លងរំលងពីនោះទៅឯភ្នែក ដល់ឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីនោះហោង ។

តស្មី ខណោ សក្ការវនំ ឧណ្ណាការំ ទស្សសិ ។

បពិត្រអើយ កាលណាបើព្រះពោធិសត្វ មហាបុរសវត្ត
 វិសេស ស្តេចចូលទៅដល់ភ្នំវត្តតបពិតនោះហើយ រឺបណ្តាកម្ពុលសិលា
 អាសន៍ ដ៏ជាអាសនៈនៃសម្តេចអមរិន្ទ្រាធិរាជ ដ៏ជាក្រឡាតម្តែងនៃព្រះ
 នាងសុជាតា ក៏កើតជានិមិត្តក្តៅក្រហាយ នឹងគង់នៅជាសុខសប្បាយ

ពុំបានឡើយ ។ កិរិយានោះ ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ ដ៏ជាម្ចាស់នៃទេវតាផង
 ទាំងឡាយ ស្តេចទ្រង់ព្រះចិន្តាពិចារណាថា ឱ! នាកើតកោលាហល
 រវល់អស្ចារ្យទាំងម៉្លេះ សមជាព្រះមហាក្សត្រ ស្តេចចូលមកកាន់ព្រៃព្រះ
 ហោមពាន្តនេះឯង ។ ឱ! ដូចអញគិតនេះហើយ រឺឋាននេះក៏សមគួរនឹង
 ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះអង្គគង់សាងព្រះផ្នួសហោង ។ កាលនោះសម្តេច
 ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជតែងនឹងទ្រង់បំពេញបារមី នៃព្រះពោធិសត្វរៀងមក
 ស្តេចបន្ទូលហៅព្រះវិស្សកម្មទេវបុត្រថាដូច្នោះ ៖

កច្ច តាត ត្នំ វង្គតបព្វតកុច្ឆិម្ហិ រមណីយេ ហានេ
 អស្សមបទំ មាមេត្វា ឯហិតិ វិស្សកម្មំ មេសេសិ ។ ថាម្ចាស់
 វិស្សកម្មទេវបុត្រអើយ ចូរអ្នកទៅកាន់ឋានមនុស្សលោក ហើយសាង
 អាស្រមបទនៅនាចង្កេះភ្នំគីរីវង្គត ឲ្យជាទីក្សេមសម្រាន្តព្រះទ័យ នៃ
 ព្រះមហាសត្វហោង ។

សោ សាធុតិ សម្មជិច្ឆិត្វា ទេវលោកតោ ឱតរិត្វា ។
 បពិត្រអើយ រឺព្រះវិស្សកម្មទេវបុត្រទទួល នូវព្រះបន្ទូលសម្តេចព្រះ
 ឥន្ទ្រាធិរាជហើយឆ្លើយថា «សាធុៗ គាប់ហោង» ។ ស្រេចហើយ ក៏

ហោះមកពីសួគ៌ទេពលោកនាយ ចូលទៅកាន់កម្ពុជក្នុងព្រៃភ្នំវង្សតបពិត
 នោះហើយ និម្មិតបរមសាលានោះពីរ ឋានចង្រ្កមនោះពីរ គឺមួយជា
 លំនៅយប់ មួយជាឋានក្រសាលថ្ងៃ។ វិចុងចង្រ្កមណ៍សោត ដ៏ប្រដាប់
 នីទៅនូវឈើផងទាំងឡាយដ៏វិចិត្រ នូវផ្លែផ្កានោះផ្សេងៗ ដ៏ប្រកបនី
 ទៅនូវចេកស្នែង ចេកដងខ្លែង ចេកកាបូរ ចេកឥតត្រយូង
 ចេកអំបូង ចេកស្នែងពពែ ចេករាជសីហ៍ ចេកមហាថ្លៃ ចេកម្រាមដៃ
 នាង ចេកផេះ ចេកនួន ចេកពងមាន់ ដ៏មាននូវអំពៅតំឡាន់ អំពៅក្តាម
 អំពៅត្រែង ដ៏ប្រកបនីទៅនូវដំឡូងទៀន ដំឡូងទឹក ដំឡូងពងលលក
 ដំឡូងពងប្រវីក ដំឡូងបាស ដំឡូងក្រាមរិមាស ដំឡូងដៃខ្លា ដំឡូង
 ខ្សា ដំឡូងស្រំផ្សំនូវដំឡូងស្រូវ ដំឡូងឈាមមាន់ រាជព័ន្ធនូវដំឡូង
 ពស់ ដំឡូងជ្វា ។ ស្រេចសព្វគ្រប់ព្រមទាំងគ្រឿងបរិក្ខារអ្នកបួស
 នោះហោង ។ ស្រេចហើយក៏សរសេរត្រាត្រូចផ្តួចធ្វើជាអក្ខរា នៅនា
 ខ្លោងទ្វារព្រះបរមសាលានោះថាដូច្នោះ ៖

យេ កេចិ បព្វជិតុកាមា តេ ឥមេ កណ្ណានុ ។ វិជនឯណា
 នីមួយ មានប្រាថ្នានឹងបួសនៅព្រះឋាននេះ សូមឲ្យជនអស់នោះ គប្បី

ទទួលយកទីឋានអស់នេះចុះ ។ រួចព្រះវិស្សកម្មទេវបុត្រ ក៏ដេញ
បង្ហើលអស់ខ្មោចបិសាច នូវម្រឹគបក្សីសាហាវទ្រើសយួង គួរគប្បី
ស្មើម គួរគប្បីខ្ពើមខ្លាច ក៏បណ្តេញឱ្យទៅនៅនាព្រៃឆ្ងាយអំពីព្រះបរម
សាលាព្រះមហាបុរសវត្តនោះហោង ។

សោ វិស្សកម្មោ សកដ្ឋានមេវ តតោ ។ បពិត្រ
អើយ វីព្រះវិស្សកម្មទេវបុត្រ ប្រដាប់ស្រេចនូវប្រការអម្បាលនោះ
ហើយ ហោះផ្សងទៅកាន់សួគ៌ទេពលោកនាយ ដ៏ជាឋានពិមាននៃ
អាត្មាវិញហោង ។

មហាសត្តោបិ ឯកបទិកមក្កំ ទិស្វា បព្វទិតានំ វសនដ្ឋានំ
ភវិស្សតីតិ សលូកេត្តា ។ បពិត្រអើយ ព្រះមហាសត្វ
ស្តេចយល់ផ្លូវចុះតែជើងអ្នកមួយ ដើរចូលទៅនោះហើយ ព្រះអង្គគិត
ថា «ឱ! ឋាននេះអើយ គួរតែជាលំនៅនៃអ្នកបូសពិតប្រាកដ» ។ ព្រះ
មហាក្សត្រទ្រង់រំពឹងពិចារណានូវប្រការអម្បាលនោះហើយ ព្រះអង្គ
ទុកសម្តេចព្រះរាជមន្តទេពី នូវព្រះរាជបុត្រទាំងពីរ នៅព្រះទ្វារ
អាស្រមបទនោះ ហើយស្តេចចូលទៅតែមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់រមិល

មើលយល់អក្សរ នៅព្វដំខ្លោងទ្វារព្រះបរមសាលានោះក្នុង ស្តេចទ្រង់
 ព្រះចិន្តាពិចារណាថា ឱឋាននេះហើយ មិនអង្គីអ្នកឯណាឡើយ គឺ
 ព្រះឥន្ទ្រាធិរាជឯង លោកមករណ្តាប់ឲ្យជាឋានលំនៅអ្នកបួសហោង។
 ស្តេចទ្រង់ព្រះចិន្តាដូច្នោះហើយ ក៏បើកទ្វារព្រះបរមសាលា ចូលទៅ
 ដាក់ព្រះខ័ននិងបំពង់ យកព្រះកោទណ្ណអំពីព្រះអង្សា ចេញហើយ
 ស្តេចផ្លាស់សំពត់បរិសុទ្ធនោះចេញ ស្តេចយកសំពត់ជ្រលក់អម្ពត់នោះ
 មកទ្រង់ស្រេចហើយ ព្រះអង្គយកស្បែកខ្លាទាំងក្រចក មកស្តាយ
 ធៀងព្វដំស្នាធ្វេង ហើយចងព្រះកេសាជជាមណ្ឌល ជាមហាឥសីទ្រង់
 ឈើច្រតប្រសីក្រហមល្អបីដូចផ្លែញ៉ៅទុំ ហើយស្តេចចេញពីក្នុងបរម
 សាលា មកគង់នៅនាថ្មដា ព្វដំទ្វារបរមសាលានោះ ស្តេចមានសេចក្តី
 បីតិច្រកអរថា អហោ ឱដូចអញគិតនេះហើយ វិជ្ជុសអញនេះ បរិ-
 បូណ៌ក្សេមប្រសើរពេកណាស់ ។ ក្សិណនោះ ស្តេចឡើងលើឋាន
 ចង្កៀមណ៍ ហើយស្តេចដើរចង្កៀមទៅទៀបព្រះរាជបុត្រ ព្រះរាជទេពី
 យល់ល្អដូចព្រះបច្ចេកពោធិប្រពៃពេកហោង ។

មន្ទី ទេវីបិ ឱលោកេន្តិ សញ្ញានិស្វា មហាសត្តស្ស

ចានេសុ និបតិស្វា ។ បពិត្រអយ ព្វដំកាលនោះ សម្តេចព្រះភគវតី
 ព្រះនាងមទ្រី ដំណាក់ក្នុងត្រីវិមលនាគក្នុងព្រៃ ព្រះនាងរមិលមើល
 ទៅ យល់ព្រះមហាក្សត្រហើយ ព្រះនាងទ្រង់ព្រះកន្សែងសោកា
 ហើយចូលទៅក្រាប នៅក្រោមព្រះបាទព្រះមហាក្សត្រ ហើយព្រះនាង
 បណ្តើរព្រះរាជបុត្រទាំងពីរ ទៅនៅនាព្រះបរមសាលា ដ៏សមគួរនឹង
 អាត្មា ទើបព្រះនាងទ្រង់នូវសំពត់សំបកឈើ គិតដំអ្នកក្រុងនីទៅនូវ
 ស្ស្រវត្តាំង ស្តាយធៀងនូវស្បែកខ្លាទាំងក្រចក ក្រវាត់ស្ស្រវត្តាំងជា
 វត្ថុពន្ធ ហើយនាងចងព្រះកេសាជជាមណ្ឌល តម្កល់ជាប្រសិបរិបូណ៌
 ស្រេចហើយ ទើបបំបួសរាជកុមារទាំងពីរ ជាតាបសកុមារឯក្រោយ
 ហោង ។

ចត្តា ៣ ខត្តិយា វង្គតបព្វតកុច្ឆិយំ វសីសុ ។ រីក្សត្រទាំង
 ៤ ព្រះអង្គ ស្តេចយាងទៅសាងព្រះផ្នួសបួសជាតាបសបួស នៅនាព្រៃ
 ភ្នំគិរីវង្គតបពិត ។ អណ្តាប់នោះ ព្រះនាងមទ្រីទេវី ក្រាបទូលសូមបម្រើ
 ព្រះមហាក្សត្រថាដូច្នោះ «បពិត្រព្រះមហាបួសអើយ ចាប់ដើមតាំងពី
 ថ្ងៃនេះទៅ កុំបីព្រួយព្រះរាជហឫទ័យ ទៅព្រៃស្វែងរកផ្លែឈើមើមឈើ

នោះឡើយ ចូរអម្ចាស់បន្លែងក្មេងទាំងពីរនៅនាអាស្រមបទចុះ ធានា
 លើខ្លួនខ្ញុំអម្ចាស់ឯង នឹងដើរទៅស្វែងរកផ្លែឈើមើមឈើ នាំមកចិញ្ចឹម
 អ្នកទាំង ៣ នៅពូជ័អាស្រមបទនេះហោង» ។ ពូជ័កាលនោះ ព្រះ
 មហាក្សត្រព្រះអង្គបន្ទូលនូវក្រឹត្យផ្លូវសនឹងព្រះនាងមទ្រីវិញថា «ហៃ
 នាងអើយ ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះទៅ ថាបើពុំជួកាលកុំអាលមកកាន់អញ
 ណា ត្បិតយើងទាំងពីរនេះ បានបួសជាមហាបូសីហើយ, នាងអើយ!
 នាបីហៅថាស្រ្តីទាំងឡាយនោះ រមែងតែងនឹងជាមន្ទិលនៃអ្នកបួស
 ក្តាត់ហោង ។ នាងអើយ ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ថាបើពុំជួកាលកុំ
 អាលនាងមកកាន់អញឡើយ ។ ក្សិណនោះ សម្តេចព្រះរាជមទ្រី
 ទទួលយកព្រះបន្ទូលថា សាធុៗ ពីរោះពេកហោង ។

មហាសត្តស្ស មេត្តានុភាវន សមន្តា តិយោជនដ្ឋានេ
 សព្វេ តិរច្ឆាជាបិ អញ្ញមញ្ញំ មេត្តចិត្តំ បដិលក៏សុ ។ ពូជ័កាលនោះ
 ព្រះមហាសត្វព្រះអង្គសឹងសូត្រមន្តចំរើនមេត្តាភាវនា នៅនាព្រៃនោះ
 កាលឯណាមិញ រីអស់សត្វតិរច្ឆានផងទាំងឡាយអម្បាលម៉ាន ពីដើម
 នោះរែងតែងនឹងបៀតបៀនគ្នា ក៏ប្រែខ្លួនជាមិត្រមេត្រីទៅមកកាន់គ្នា

វិញ ។ បពិត្រអើយ វីអស់សត្វតិរច្ឆានទាំងឡាយ នៅព្វដំឋានជុំវិញ មានចម្ងាយនោះបីយោជន៍ ហេតុតែដោយនូវអានុភាពព្រះមហាក្សត្រ ចំរើនមេត្តាភាវនា អស់ម្រឹគាសឹងតែបណ្តាលជាមេត្រីនឹងគ្នាទៅវិញទៅ មកហោង ។

មន្ទី ទេវី ចាតោវ រុដ្ឋាយ ចានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋមេត្វា ។ បពិត្រអើយ វីនឹងស្រដឹងក្រឹត្យសម្តេចព្រះភគវតី ព្រះ នាងមទ្រី បម្រើព្រះបរមពោធិសត្វនោះ នាកាលព្រឹកព្រហាមអរុណោ ទ័យថ្ងៃរះឡើង ព្រះនាងដោះឡើងទៅបោសអាស្រមបទ ហើយដង ទឹកស្រង់ ទឹកឆាន់ លើកទឹកស្ទន់ទៅប្រគេន ព្រះមហាក្សត្រស្រេច ហើយ ទើបព្រះនាងក្រឡាប់វិលមកប្រវាឱបក្រសោបព្រះរាជបុត្រទាំង ពីរនោះថើប ហើយផ្តាំថា តាត មិយបុត្តក ថាហែកូនស្ទូនសម្លាញ់ ម្តាយទាំងពីរអើយ កុំបាប្រហែសធ្វេសទៅលេងឆ្ងាយ ពីព្រះជនកបា ឡើយ ព្រះនាងផ្តាំដូច្នោះហើយ ក៏ទ្រង់ពនាងក្រស្នាបណ្តើរជាជាលី នាំទៅផ្លើនឹងព្រះមហាក្សត្រ ហើយទូលថា «បពិត្រព្រះរាជបូសីអើយ កុំបីព្រះអង្គប្រហែសព្រះរាជបុត្រទាំងពីរឡើយ កុំឲ្យទៅលេងឆ្ងាយពី

ព្រះបាទព្រះអង្គឡើយ»។ ព្រះនាងទូលផ្តាំព្រះមហាក្សត្រស្រេចហើយ
 ព្រះនាងយកកញ្ជី សង្រែកដងវែក ដាក់លើព្រះអង្សា ព្រះហស្តប្រវា
 កាន់ទំពក់និងជ្រនីក ម្នីម្នាទៅក្នុងកម្ពងព្រៃ ស្វែងរកផ្លែឈើមើមឈើ
 បានពេញកញ្ជី នាំមកដាក់នៅអាស្រមបទនោះស្រេចហើយ ទើប
 ព្រះនាងពព្រះរាជបុត្រទាំងពីរ ទៅជូតទឹកជូតពពឹកភ្នែកស្រេចហើយ
 ព្រះនាងពឡើងមកហោង ។ បពិត្រអើយ វិក្សត្រទាំង ៤ អង្គសឹង
 ទៅជំនុំគ្នា នាព្រះបរមសាលា ហើយក៏សោយនូវផ្លែឈើ មើមឈើ
 ទុំខ្លីនោះហោង ។

តតោ មន្ទី ទ្វេ បុត្តេ កហោត្វា អត្តនោ បណ្ណសាលំ
 កច្ចតិ ។ បពិត្រអើយ វិក្សត្រទាំង ៤ អង្គ ទ្រង់សោយស្រេចហើយ
 ទើបព្រះនាងបណ្តើរព្រះរាជបុត្រទាំងពីរ ទៅសឹងឯបរមសាលាព្រះ
 នាងវិញ ។

ឥមិធាវ និយាមេន តេបិ ចត្តាហោ ខត្តិយា
 វុត្តតបព្វតក្កុច្ឆិម្ហិ សត្ត មាសេ វសីសុ ។ បពិត្រអើយ វិក្សត្រទាំង ៤
 ព្រះអង្គនោះ ទៅសឹងនៅព្រះវង្សជំនុំគ្នាតបពិត្រនោះ កំណត់ ៧ ខែ

ដោយនូវដំណើរនិទានដែលយើងបានស្រមៃមកនេះឯង ។

វេទប្បវេសនកណ្ណំ និដ្ឋិតំ ។ បពិត្រអើយ អាត្មាភាពសម្តែង
ថ្លែងព្រះធម៌វិសេសទេសនា ព្រះមហាជាតក កណ្ណវេទប្បវេសនំ ដ៏
ប្រដាប់នូវព្រះគាថា ៥៧ ព្រះគាថា ក៏ចប់បរិបូណ៌ដោយសមគួរនៅ
វេលានេះឯងហោង ។ ២៥៥

(ចប់កណ្ណវេទប្បវេសនំ ទី ៥ តែប៉ុណ្ណោះ)

-៤០-

វាយខំព្យាទ័រសាឡើងវិញ

ដោយ

លោកគ្រូអាចារ្យ ឈឹម សំបូរ

និង

គ្រូតពិនិត្យកែសម្រួលអក្ខរាវិរុទ្ធ

ដោយ

លោកគ្រូ ធម្មនាថ ផលប្រសិទ្ធិ

ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ ជូនជាធម្មទាន តាមរូបសាយ

សព្វទានំ ធម្មទានំ ជីនាតិ ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង